

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. An donum intrinsecè Supernaturale, possit esse præminum
actûs quoad substantia[m] Naturalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

dinatur intrinsecè ad felicitatem supernaturalem, quæ cùm sit capax augmenti, & respectu filij adoptivi ejusdemq; operis boni, non sit aliud præmiũ proportionatum, præterquam augmentum æternæ Gloriæ, inferitur, opera habere intrinsecam condignitatem cum tali præmio, seclusâ omni conventionem aut arbitrariâ taxatione. Metallum autem non habet ejusmodi ordinationem ad commutationes & commercium humanum, nec vnus homo ordinatur per aliquid intrinsecum ad alterum, &c.

CONTROVERSIA III.

Quinam Virtutum actus mereantur de condigno vitam æternam.

854. **P** Adamus Tannerus q. 6. n. 89. docet, nullum actum, quantumvis supernaturalem & procedentem ab homine iusto, mereri de condigno vitam æternam, nisi vel sit actus charitatis, vel à charitatis actu imperetur. Pro eadem sententia citantur Granadus, Scotus, Gabr: Durand. Bellarm. Lorca. Philippus à SS. Trinitate.

Dicendum tamen est cum recepta aliorum doctrina, quemvis actum supernaturalem laudabilem viatoris iusti, mereri de condigno vitam æternam, etiamsi nullo modo, hoc est, nec elicitive nec imperativè procedat à Charitate. Probat 1. Ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 16. & can. 32. asserente, iustos mereri illis operibus, quæ in gratia faciunt, vitam æternam, tanquam mercedem bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddendam. Fundamentum ita statuendi habuit in Scriptura, vbi præbent potum aquæ frigida promittitur merces. Quod si ibi sermo esset de actu Charitatis erga Deum, non erat causa cur Christus adderet: *amen dico vobis non perdet mercedem suam*: volens rationem dubitandi propter vilitatem operis prævenire. Accedit sensus communis fidelium, qui indubitanter existimant, se per omnes actus honestos supernaturales morales, mereri augmentum Gratiæ.

Ratio à priori est, quia omnes actus supernaturales sunt actus aliquo modo ex objecto divini, utpote habentes beneplacitum Dei pro regula suæ honestatis, ut præcedente lib. exposui, & insuper conveniunt filio Dei, suntque laudabiles ac meritorij alicujus præmij, competentis filio Dei: atqui nullum præmiũ præter augmentum gratiæ & gloriæ, est præmiũ competens filio Dei; nam hoc præmiũ debet excedere omne præmiũ, quod potest homo per actus naturales condignè mereri: ergo omnes actus supernaturales honesti merentur de condigno vitam æternam.

855. Objicit P. Tannerus 1. Concilium Tridentinum, quod can. 26. requirit, ut opera iustorum sint in Deo facta, hoc autem videtur sonare actum Charitatis. 2. Omnia opera superna-

turalia rectè dicuntur facta in Deo, hoc est, facta in fide, quæ credimus Deum remuneratorem esse: nullum enim opus supernaturale honestum datur in via, nisi ex fide in Deum remuneratorem fidem nostram. Præterea sensus illius canonis est satis apertus, nempe damnantur allicientes, quod iusti non debeant expectare æternam retributionem pro operibus quæ in Deo sunt facta. Sensus, inquam, & intentio Canonis est, agnare discrimen inter opera facta in Deo, hoc est, in statu Gratiæ, & inter opera facta in statu peccati, quod scilicet iustus pro prioribus quidem, non autem pro posterioribus, expectare debet retributionem æternam.

856. Objicit idem 2. S. Thomam, q. 114. a. 4. nec potest negari, esse explicatè difficultas. Nam licet Granadus & Ovidius respondeant, tamen solummodo asseri à S. Thoma, quod bona opera debeant procedere ab homine habente habitum Charitatis, hæc tamen interpretatio vix videtur posse cum textu consistere, cum S. Thomas actus meritorios expressè requirat, ut à Charitate imperentur. Cæterum quæcumque hoc locumens fuerit S. Thomæ, fatetur ipse P. Tannerus & ostendit Suarez, S. Thomam alibi nobiliter sentire.

CONTROVERSIA IV.

An donum intrinsecè supernaturale, sit esse præmiũ actus quoddam substantiam naturalem.

857. **P** Gabriel Vasquez d. 189. n. 126. & 127. docet, ante actum fidei supernaturalem, dari in infidelibus actus bonos naturales, qui mereantur de congruo donum supernaturale, hoc est, illuminationem quæ requiritur ad elicendum imperium fidei.

Dicendum tamen est, non dari huiusmodi meritum de congruo, quantumvis illi actus eliciantur ex meritis Christi. Probat 1. Antiquiorum Conciliorum, quæ definiunt, fidem esse initium Justificationis, ut habet Tridentinum, sess. 6. c. 1. Atqui initium Justificationis dicitur illud, quod conducit primò in ratione meriti ad Justificationem: ergo actum fidei nullum præcedit meritum, cuius præmiũ sit ipse actus fidei. Expresse hoc S. Augustinus lib. de Grat. Christi c. 21. in illa verba Pauli ad Ephes. 2. *Gratiâ salvi facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, sed Dei donum est, meritis operibus, ut ne quis gloriatur.* ex his inquam verbis concludit S. Augustinus hoc modo. *Illud ergo unde incipit omne meritum, sine merito accepimus, id est ipsam fidem.*

Respondet aliquis, S. Augustinum loqui de merito condigno. Sed contra. S. Augustinus concedit meritum ante remissionem peccatorum, & negat meritum ante fidem: atqui ante remissionem peccatorum non datur meritum de condigno,

condigno, sed tantum meritum de congruo: ergo S. Augustinus exclusit ante fidem etiam meritum de congruo.

878. Probatur 2. Ratione à priori. Inter meritum & primum debet esse proportio; atqui inter meritum ordinis naturalis & primum ordinis supernaturalis nulla est proportio: ergo gratia supernaturalis non potest esse primum actus naturalis. Majorem concedit Vasquez, & declaratur. Proportio inter Meritum & Primum debet ad minimum hoc habere, ut quemadmodum meritum est ordinatum ad consequendum finem, ad quem homo sic operans est ordinatus, spectando naturam ipsius operis, & etiam operantis, quoad ea quæ à tali opere per se loquendo in operante supponuntur, ita primum sit vel pars illius finis, vel certe ordinetur tanquam Medium conducens ad ipsum finem. Facilius hoc intelligitur in premiis quæ solent à Principibus vel Republica offerri cum respectu ad fines immediatos, quos sibi solent divertæ hominum conditiones & gradus præfigere; qui respectus si non attenderetur, inepta esset præmiatio. v.g. si Militi habenti pro fine suarum actionum gloriam militarem, velles in primum actus militaris heroici offerre agnos cereos; item si artificii habenti pro fine divitiarum, velles in primum novæ inventionis extruere statum, &c. hæc inquam præmia essent inepta & improporcionata respectivè, quia non conducunt ad finem, quem operans per opus ipsum querit. Vnde jam subsumitur. Actus ordinis naturalis per se & ex natura sua respicit felicitatem naturalem, ad quam non habet rationem mediæ donum supernaturale; econtra donum supernaturale ordinatur ad finem sublimiorem, & ideo est primum decens filium Dei, ac proinde longè excedens valorem operis non habentis intrinsecam exigentialem connectionem cum statu filij Dei: ergo inter actum naturalem & primum supernaturale nulla est proportio.

879. Confirmatur. Si enim esset proportio, tunc nulla superesset sufficiens ratio, quare actus honestus naturalis, elicitus ab homine existente in gratia, non mereretur de condigno augmentum Gratiæ: hujus enim rei unica ratio est, quia tali operi est per accidens, quod hic & nunc sit opus filij Dei specificativè sumpti; ergo ut promoveretur de condigno ejusmodi augmentum, requiritur, ut non per accidens (sicut Musicus ædificat) sed per se sit opus filij Dei, quæ talis: ergo cum opus naturale non sit hujusmodi opus filij Dei, non habet competentem proportionem cum ente supernaturali tanquam præmio.

Confirmat hoc aliter Card. de Lugo. Sicut, inquit, operatio Bruti si esset præmiabilis, non exigeret nisi bonum proportionatum Bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportio-

natum puero, ita opus hominis naturalis solum habet proportionem cum bono quod convenit homini in statu naturali, & sicut non habet proportionem cum præmio Angelico, multò minùs cum præmio ordinis divini. Porro hujusmodi proportionem esse attendendam à prudente præmiatore etiam de congruo, jam supra diximus.

880. Obijciunt 1. Ipsam fidem præcedit pia affectio, immò sæpè etiam oratio, quæ oramus ad impetrandum lumen fidei. 2. Hæc omnia opera pertinere reductivè ad fidem, & gratiam ex qua fiunt, jam esse gratiam fidei, & esse cognitionem supernaturalem intrinsecè, ac per consequens ipsam etiam orationem & piam affectionem, esse intrinsecè supernaturales.

Obijciunt 2. Varia exempla, ubi infideles per opera naturalia leguntur impetrasse donum fidei. 1. Aliqua non facere ad rem præsentem. Nam illæ personæ revera jam habebant fidem, sed necdum erant Baptizatae, & impetrarunt Baptismum, aut si Baptismum etiam jam susceperant, impetrarunt explicationem propositionem Mysteriorum fidei. 2. In alijs personis id contigisse, non quod de congruo promeruerint, sed quod erga aliquem Sanctum fuerint beneficii, qui Sanctus deinde ex motivo gratitudinis (quæ virtus non attendit æqualitatem Beneficij accepti, sed superat, ut tradit ex communi Suarez lib. 12. c. 30. n. 12.) oravit pro illa persona, & impetravit illi donum fidei à Deo. sic legimus S. Potamienam impetrasse fidem Basilidi suæ Benefactrici. Responderi potest 3. Aliquos non quidem promeruisse, sed per opera naturalia removere impedimentum fidei, hoc est, fecisse se minùs indignos, prout præcedente capite declaratum est, in expositione axiomatis; *Facienti quod in se est, &c.*

881. Obijciunt 3. In sacris literis promittitur præmium supernaturale actibus moralibus Misericordiæ, v. g. pro potu aquæ frigidæ, neque requiritur supernaturalitas, sed sine discrimine. 2. Negando assumptum. Scriptura enim satis apertè indicat, hujusmodi opera debere procedere ex fide in Deum remuneratorem, & hoc etiam conceptis verbis exprimit Tridentinum: *sess. 6. c. 10. & 16. cooperante, inquit, fide bonis operibus: & bene agentibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna.*

882. Obijciunt 4. Sancti Patres sæpè commendant opera moralia etiam ex meris motivis naturalibus facta: ergo supponunt quod mereantur de congruo aliquod donum supernaturale. 2. Transeat Antecedens, Nego Conseq. Ad summum enim ea commendant in eo sensu quo præcedente capite explicavimus: nempe quod conducant tanquam Removens Prohibens. Ceterum, SS. Patres longè sæpiùs & clariùs valde contemnunt & extenuant hujusmodi opera, adeo

ut negent mereri propriam rationem virtutis. Audiat prae ceteris S. Augustinus lib. 4. contra Julian. c. 3. dum impugnat Julianum, quod Gentilium virtutes laudaverit tanquam veras, sapientius asserens, non esse veras virtutes nisi fiant ex fine supernaturali. Ideo, inquit, veras virtutes habemus, quia verum est, propter quod facimus, id est, hoc naturae nostrae consentaneum est ad salutem, & veram felicitatem. Et paulo post. Vere quippe virtutes Deo serviunt in hominibus, a quo donantur hominibus. Hoc autem probat ex Apostolo ad Hebr. 11. Sine fide impossibile est placere Deo. & explicat illud ad Rom. 2. Gentes naturaliter ea quae legis sunt faciunt. hoc est, sine legis scriptae notitia; & propterea, inquit, naturaliter, quia ut crederent, ipsa in eis est per Dei gratiam correcta natura. Deinde subiungit. Quodsi veras virtutes faciunt, operantur ex fide, aut, si fidem Christi non habent, profecto nec iusti sunt, nec Deo placent.

CONTROVERSIA V.

Utrum Status Gratiae in operante sit conditio necessaria ad merendum de condigno vitam aeternam.

463. **E**rror Michaëlis Baij fuit, quod ad merendum de condigno vitam aeternam, sufficiat obedire legi divinae, etiam si sic obediens non existat in Gratia, quando ponit actum observantiae legis. Ita habet prop. 16. Contra quem

Dicendum est 1. Homo existens in peccato mortali, sive originali, sive personali, non meretur de condigno vitam aeternam ullo opere bono elicito in statu peccati. Conclusio videtur omnino definita in Trident. sess. 6. c. 16. cuius Titulus est: De fructu Iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. ubi sic loquitur. Hac igitur ratione iustificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: abundate in omni opere bono &c. paulo post: Atque ideo bene operantibus usque in finem & in Deo sperantibus, proponenda est vita aeterna, & tanquam Gratia filijs Dei per Christum JESUM misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Et iterum paulo post. Cum enim ille ipse Christus JESUS, tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem infusa, quae virtus bona ipsorum opera semper antecedit & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata & meritoria esse possent, nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plenè illis operibus, quae in Deo sunt facta, vitam aeternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse censentur.

Neque refert, quod Tridentinum non excludat disertis verbis à ratione meriti, opera facta extra statum Gratiae, nam hoc satis colligitur ex eo, quod requirat unionem operantis cum Christo tanquam vitis cum palmitre.

Fundatur autem haec Concilij definitio in S. Scriptura, ad Rom. 8. Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei, si autem filij, & haeredes &c. si tamen compatimur, ut & congloriamur. quibus verbis docet, aditum non posse consequi hereditatem, nisi accedentibus meritis, & quidem in gratia factis, quia factis à filio Dei.

864. Probatur deinde ratione. Si opera hominis peccatoris mererentur de condigno vitam aeternam, sequeretur, quod homo simul posset esse peccator, & simul habere jus absolutum ad vitam aeternam: Consequens ex terminis repugnat: peccator enim est dignus privati vitæ aeternae: ergo non potest simul esse dignus vitae

865. Dicendum est 2. Neque homo non peccator, si eliceret actum supernaturalem honestum, dum careret gratiâ (quod quidem desiderium nunquam fit, non repugnat tamen fieri, ut patet ex dictis de condonatione extrinseca) mereretur de condigno vitam aeternam. Ratio est, quia non requiritur Gratia sanctificans ad meritum de condigno praevisè propter repugnantiam cum peccato, sed propter suam praesentiam, & quia est forma constituens Haereditatem Dei, & Cohærentiam Christi.

866. Ratio ulterior est, nam licet actus supernaturalis sine gratia elicitus, esset adus potens secundum substantiam suam procedere à filio Dei, non tamen tunc esset actus filij Dei: acquirere vitam aeternam excedit meritum cujuscunque personae, excepto Filio Dei: ergo nulla persona quae non sit Filius Dei, potest mereri de condigno vitam aeternam.

CONTROVERSIA VI.

Utrum de ratione Meriti sit Voluntaria abdicatio alicujus Boni Temporalis.

867. **Q**uestionem hanc ab alijs prætermisam, accuratè pertractat, nec minus solida, ut mihi videtur, resolvit P. Martinus Esparza lib. 3. q. 31. cum quo convenio in puncto principali, non item in Corollario. Itaque

DICO, ad Meritum stricte, magisque propriè sumptum, requiri hujusmodi abdicacionem, seu contemptum alicujus boni temporalis per actum illum honestum qui dicitur meritorius, quo Bono Temporalis quis frueretur, si actum meritorium intermitteret. Dixi, Meritum stricte, magisque